

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

LAUSUNTO TEM/2228/03.01.08/2017
14.12.2017

VIITE Lausuntopyyntö OKM/49/010/2017 luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta

ASIA TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta.

Lain ja asetuksen muutosten tavoitteena on vahvistaa Akatemian asemaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntijana muuallakin kuin vain opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Toimikuntarakenteen ja toimikuntatyön uudistuksella tavoitteellaan parempaa kykyä vastata tieteen edistämisen tulevaisuuden tarpeisiin ja toimintaympäristön muutoksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää uudistuksia tarkoituksenmukaisina ottaen huomioon yhteiskunnallisen kehityksen tuomat haasteet, jotka vaativat hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja aikaisempaa ketterämpää hallintoa.

Suomen Akatemian asiantuntija-aseman laajentaminen tutkimuksen ja tieteen alueella on tarpeen, jotta tieteen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan yleinen arvostus suomalaisessa yhteiskunnassa ja päätöksenteossa vahvistuu.

Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa lausunnossaan kiinnittää erityishuomioita seuraaviin näkökohtiin:

Tieteidenvälisyys ja vahvat osaamiskeskittymät

Uuden tutkimus- ja innovaatiovision mukaisesti Suomeen tarvitaan kansainvälisesti veto-voimaisia osaamis- ja innovaatiokeskittymiä. Suomen Akatemian tulee voida jatkossakin osallistua vahvojen osaamiskeskittymien rahoittamiseen. Lippulaivat ja profiloitirahoitus tukevat tätä tavoitetta. Esitykset uudesta toimikuntarakenteesta ja toimikuntajäsenten valintaprosessista tukevat näkemyksemme mukaan näitä tavoitteita. Hyvä esimerkki onnistuneesta toimialakohtaisesta yhteistyöstä on Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian toimeenpano. Lyhyessä ajassa on saatu koottua ja suunnattua eri hallinnonalojen voimavaroja ja toimenpiteitä yhteisiin päämääriin. Tämänkaltaista yhteistyötä tarvitaan myös muilla toimialoilla.

Yhteiskunnallisen relevanssin ja vaikuttavuuden lisääminen

Esityksessä on tuotu esiin Suomen Akatemian roolin vahvistaminen tiedon tuottamisessa yhteiskunnallisen päätöksenteon tukena. Työ- ja elinkeinoministeriö toivoo, että esityksessä käsiteltäisiin laaja-alaisemmin Suomen Akatemian roolia talouden ja elinkeinoelämän uudistamisessa. Esimerkkinä tällaisista tietotarpeista voidaan mainita muun muassa digitaaliseen murrokseen ja tekoälyyn liittyvän osaamisperustan vahvistaminen. Korkeatasoisen tutkimuksen rahoittamisen lisäksi on tärkeää, että Akatemia osaltaan huolehtii perustutkimukseen tehtyjen investointien laaja-alaisesta hyödyntämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämän varmistamiseksi Akatemian kykyä ja valmiuksia tukea Suomen yhteiskunnan ja talouden kannalta relevanttia tutkimusta tulee vahvistaa.

Strategisen tutkimuksen rahoitus on pääosin tukenut ja edistänyt yleisen tietopohjan vahvistamista yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä että kyseistä rahoitusinstrumenttia ja Akatemian toimintaa kehitetään siten että rahoituksella tuetaan laaja-alaisemmin talouden ja elinkeinoelämän uudistumista, joilla luodaan pohja Suomen hyvinvoinnille.

Toimikuntien aseman vahvistaminen oman toimialansa kehittäjinä

Esityksen mukaan toimikuntien itsenäisyyttä oman toimialansa kehittämisessä vahvistetaan. Tämä uudistus on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon eri toimialojen erityisluonteet ja tarpeet. Toimikuntien tulee voida tehdä strategisia valintoja ja voimavarojen kohdentamista tutkimus- ja innovaationeuvoston vision ja Suomen Akatemian hallituksen hyväksymän strategian mukaisesti Suomen kannalta sellaisille aloille, joissa on merkittävää kasvu- ja kehittämispotentiaalia. Ne voivat osaltaan olla tukemassa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan visiossa esiin nostettuja kansainvälisesti vetovoimaisia osaamiskeskittymiä ja ekosysteemejä yhteistyössä muiden tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan rahoittajien kanssa esimerkiksi yhteisohjelmien keinoin.

Ilona Lundström
Ylijohtaja, osastopäällikkö

Pirjo Kutinlahti
Neuvotteleva virkamies

Tiedoksi

TEM/ elinkeinoministeri Mika Lintilä, erityisavustaja Jukka Ihanus, kansliapäällikkö Jari Gustafsson, teollisuusneuvos Antti Valle